

Trygghetsplan

Lundsbergs skolas likabehandlingsplan och plan
mot kränkande behandling
2017-2018

2017-06-26

Innehåll

1. Inledning	3
Våra visioner och mål	3
Trygghetsplanen	3
2. Roller och ansvarsfördelning	4
Huvudmannens ansvar	4
Rektors ansvar	4
Personalens ansvar och roller	4
Elevernas informella ansvar	4
Information om trygghetsplanen	5
3. Fortlöpande arbete med trygghetsplanen	5
Elevernas delaktighet	5
Vårdnadshavarnas delaktighet	5
Personalens delaktighet	5
Förankring av planen och årsagenda	6
4. Utvärdering av trygghetsplanen	7
5. Främjande insatser i trygghetsarbetet	7
5.1 Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning	8
5.2 Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning	8
5.3 Främja likabehandling oavsett kön och ålder	9
5.4 Främja likabehandling oavsett sexuell läggning eller könsidentitet	10
6. Kartläggningar i trygghetsarbetet	11
Kartläggningsmetoder	11
Områden som berörs i kartläggningen	11
Hur eleverna har involverats i kartläggningen	11
Hur personalen har involverats i kartläggningen	11
Resultat och analys	11
7. Förebyggande åtgärder i trygghetsarbetet	12
Områden som berörs av åtgärden	12
Mål och uppföljning	12
Åtgärd	12
Motivera åtgärd	12
Ansvarig	13
Datum när det skall vara klart	14
8. Rutiner för akuta situationer	14
Policy	14
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	14
Personal som elever och vårdnadshavare kan vända sig till	14
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	15
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal	15
Rutiner för dokumentation	15
Rutiner för uppföljning	15
Ansvarsförhållanden	15
Definitioner	16-19

1. Inledning

Det handlar om elevernas mänskliga rättigheter. Trygghetsarbete handlar om att skapa en skola och ett internat fritt från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg tillvaro är en förutsättning för att lära och utvecklas. Systematiskt arbete mot kränkningar har effekt. Det handlar om att arbetet är långsiktigt och att såväl personal, elever och vårdnadshavare är engagerade.

Våra visioner och mål

Lundbergs skolas vision är att alla elever skall känna sig respekterade för den individ de är och att de skall trivas och känna sig trygga i skolan och på elevhemmen.

Lundbergs skolas har nolltolerans avseende diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Om sådana ändå förekommer skall den aktivt bekämpas av alla på skolan/internatet. Syftet är att skapa en långsiktigt trygg och respektfull skolmiljö präglad av studie- och arbetsro för såväl elever som personal. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för mänskliga rättigheter, grundläggande demokratiska värderingar och med utgångspunkten att alla har lika värde. Vår trygghetsplan ska utgöra ett aktivt och levande instrument i vår vardag och vårt trygghetsarbete skall förebygga och förhindra kränkningar och diskriminering och främja likabehandling och positiva beteenden.

Skolans övergripande mål är att utbilda och handleda ungdomar till självständiga, ansvarstagande individer i ett samhälle som bygger på demokratiska värderingar och en respekt för andra människor.

Skolan skall stimulera eleverna till en teoretisk hög kunskapsnivå liksom en hög social kompetens. Elevernas teoretiska kunskapsnivå skall vara god och deras sociala kompetens hög i syfte att kunna tillgodogöra sig fortsatta studier samt att vara förberedda för en yrkeskarriär på en nationell och internationell marknad. Det innebär bl.a. en djup och bred insikt i människors lika värde och i de demokratiska värden som styr i hur vi som individer skall bemöta andra med respekt och vänlighet. Det är skolans huvuduppgift att i ett brett perspektiv tillvarata och utveckla varje elevs unika förutsättningar och tillhandahålla en trygg och harmonisk studiemiljö.

Trygghetsplanen

Sedan 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två lagar; diskrimineringslagen och skollagen. Av diskrimineringslagen framgår att verksamheten vid skolan skall upprätta en årlig likabehandlingsplan medan det av skollagen framgår att skolan skall upprätta en årlig plan mot kränkande behandling. För att skapa stringens och systematik i planarbetet har vi valt att skapa en sammanförd plan som vi benämner ”Trygghetsplanen”. Med detta begrepp vill vi lyfta fram att det handlar om ett kontinuerligt trygghetsarbete för likabehandling och mot kränkande behandling. Begreppen trygghetsarbete och trygghetsplan använder vi fortsättningsvis och det innefattar då allt arbete för likabehandling och allt arbete mot kränkande behandling. De verksamheter som omfattas av Trygghetsplanen är grund- och gymnasieskolan samt internatverksamheten vid Lundbergs skola.

Rektor samt av denne utsedd projektgrupp bestående av skolans bitr. rektor, internatchef, lärarrepresentanter, elevhemsföreståndarrepresentanter och elevrepresentanter har utarbetat Trygghetsplanen. Arbetet har också skett i samverkan med styrelsen för Lundsbergs skola som vid styrelsemöte godkänt Trygghetsplanen.

Trygghetsplanen ska inte vara en produkt som primärt tas fram i eventuella akuta situationer, utan den ska utgöra ett aktivt instrument i vår vardag för att dels förhindra kränkningar och diskriminering, dels främja likabehandling och positiva beteenden.

Planen gäller från 2017-07-01

Planen gäller till 2018-06-30

2. Roller och ansvarsfördelning

Huvudmannens ansvar

Styrelsen för Lundsbergs skola är som huvudman ytterst ansvarig för att verksamheten vid skolan och internatet följer de skyldigheter som framgår av lagstiftningarna som berör likabehandling.

Rektors ansvar

I den dagliga verksamheten är rektor ansvarig enligt lag för att:

- Tillse att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten vid Lundsbergs skola
- Tillse att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevernas lika rättigheter, samt att motverka diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling
- Om verksamheten vid skolan får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer, tillse att utredning genomförs och att åtgärder vidtages
- Tillse att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och kränkande behandling
- Årligen upprätta, utvärdera och revidera Trygghetsplanen i samarbete med personal och elever, samt om möjligt även vårdnadshavare
- Huvudmannen informeras avseende de utredningar samt åtgärder som vidtas vid skolan.

Personalens ansvar och roller

Personalen på Lundsbergs skola har ett ansvar för att främja likabehandling och motverka diskriminering och kränkande behandling. Personalen skall agera samt anmäla de incidenter som kan tänkas uppkomma.

Elevernas informella ansvar

Eleverna har inget formellt ansvar för trygghetsarbetet. Eleverna skall däremot uppmanas att reagera på trakasserier, diskriminering och kränkande behandling samt anmäla varje incident som de utsätts för eller som de uppmärksammar.

Information om Trygghetsplanen

Det är viktigt att Trygghetsplanen är känd bland alla som den berör; elever, personal och vårdnadshavare. Syftet med det är att förmedla kunskap om elevers rättigheter och visa på hur Lundsbergs skola arbetar för en trygg miljö.

3. Fortlöpande arbete med Trygghetsplanen

Det fortlöpande arbetet med Trygghetsplanen sker genom att olika intressegrupper är delaktiga samt att planen når en bred förankring. Detta sker i huvudsak enligt vad som framgår nedan.

Elevernas delaktighet

- Eleverna deltar i enkätundersökning (januari) samt diskussioner i samtalsgrupper (projektgruppen ansvarig).
- Innan fastställande diskuteras planen med elevråd samt tromannaråd (bitr. rektor och internatchef ansvariga, april).
- Eleverna informeras om möjlighet att lämna synpunkter och förslag till elevråd och tromannaråd samt via mail.
- Elevrådet och tromannarådet deltar vid uppföljningen.

Vårdnadshavarnas delaktighet

- Vårdnadshavare informeras om möjligheten att lämna synpunkter via föräldraföreningen (VD/rektor ansvarig).
- Synpunkter från vårdnadshavare förmedlas till den projektgrupp som tar fram den nya Trygghetsplanen via föräldraföreningens ordförande vid tiden för revideringen.

Personalens delaktighet

- Vid utvärdering och revidering av planen startar arbetet i projektgruppen (bitr rektor, feb).
- Lärarna diskuterar planen i sina klasser vid vårterminens början (lärarna ansvariga, feb).
- Vid läsårsstart är det genomgång av planen med lärare och elevhemsföreståndare (bitr. rektor och internatchef ansvariga, augusti).
- Uppföljning av planen sker i slutet av varje termin där lärare och elevhemsföreståndare är delaktiga (bitr. rektor och internatchef ansvariga, dec samt maj).

Förankring av planen och årsagenda

- Vid varje läsårsstart genomför projektgruppen en genomgång av planen med all personal (bitr rektor ansvarig).
- Alla elever får också en genomgång av planen i början av läsåret av elevhemsföreståndarna, information ges var på hemsidan planen finns (elevhemsföreståndare ansvariga).
- Vid föräldrainformation för nya elever informeras om planen samt var den kan hittas på hemsidan (VD/rektor ansvarig).

Tidsplan

Juni 2017

Styrelsen fastställer Trygghetsplanen 2017/2018.

Augusti 2017

Vid läsårsstarten sker genomgång av Trygghetsplanen med lärare (bitr. rektor ansvarig), elevhemsföreståndare (internatchef ansvarig), elever (elevhemsföreståndare ansvariga) och vårdnadshavare (VD/rektor ansvarig).

Januari 2018

Eleverna deltar i en enkätundersökning. Uppföljning och utvärdering av trygghetsplanen sker genom ett möte med bitr. rektor, lärare och övrig personal. Synpunkter inhämtas från vårdnadshavarna via föräldraföreningens ordförande.

Februari 2018

Projektgruppen inleder sitt arbete med utvärdering och revidering av planen.

April 2018

Ett preliminärt förslag till en reviderad Trygghetsplan utformas på grundval av resultatet av uppföljningsmöten och enkäter. Det preliminära förslaget med framkomna synpunkter läggs till grund för ett förslag till en ny Trygghetsplan.

Juni 2018

Den nya planen för 2018 - 2019 godkänns av styrelsen.

4. Utvärdering av Trygghetsplanen

Utvärdering av tidigare trygghetsplan

Tidigare plan och trygghetsarbete utvärderas i slutet av vårterminen.

Utvärdering av nya Trygghetsplanen och trygghetsarbetet

Trygghetsplanen 2017-2018 och trygghetsarbetet skall utvärderas av all personal och elever i januari 2018. Ansvarig för utvärderingen är projektgruppen under ledning av bitr. rektor. Lärarnas och elevhemsförestandares utvärdering sker i arbetsgrupper på respektive elevhem. Elevernas utvärdering av planen sker i enkätform. Vårdnadshavares utvärdering sker genom föräldraföreningen i januari 2018.

5. Främjande insatser i trygghetsarbetet

Främjande insatser i trygghetsarbetet handlar i hög grad om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde, mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

En övergripande insats i det främjande arbetet är att alla lärare tillsammans med sina elever kontrollerar sina respektive läroböcker samt studiematerial avseende hur dessa förhåller sig till diskrimineringsgrunderna detta skall vara klart och redovisat senast 2018-04-01 till sin arbetslagsledare.

Arbetet relateras till de sju diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion och annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Ansvarig

Undervisande lärare

5.1 Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av trygghetsarbetet

Etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning.

Mål

Eleverna skall ha kännedom och förståelse för olika kulturer och trosuppfattningar.

Aktivitet

Föreläsning för elever med efterföljande diskussion. Inom framförallt religions-, historie- samt samhällskunskapsundervisningen lyfts frågan för diskussion.

Fokus läggs på att skapa förståelse för att människor tycker och tänker olika och ett inkluderande av medmänniskor oavsett etnisk tillhörighet, kulturell bakgrund, religion eller annan uppfattning om tro.

Utvärdering sker i samband med kollegium i november samt april.

Ansvarig

Biträdande rektor ansvarar för att tid och resurser avsätts för föreläsning med diskussioner. Lärare i samhällsvetenskapliga ämnen ansvarar för att frågan lyfts och ges ett särskilt fokus i ordinarie undervisning.

Datum när det ska vara klart

Pågår under året. Föreläsning skall vara genomförd senast i december. Lärarna redovisar på konferenser i november samt april hur de arbetat/kommer fortsätta arbeta med frågan.

5.2 Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Områden som berörs av trygghetsarbetet

Funktionsnedsättning, påpekas bör att detta innefattar både fysiska och psykiska handikapp såsom t.ex. nedsatt syn, hörselnedsättning, ADHD och dyslexi.

Mål

Övergripande målsättning är att alla elever skall ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning.

Aktivitet

Skall alltid lyftas som en särskild punkt vid möten till kollegium. Elevhälsoteamet informerar om funktionsnedsättning i skolans alla klasser samt på kollegium under höstterminen 2017.

Ansvarig

Lärare, elevhemsföreståndare, bitr. rektor samt elevhälsoteamet.

Datum när det ska vara klart

Pågår under året. Informationen till klasser och personal skall vara genomförd senast i oktober 2017.

5.3 Främja likabehandling oavsett kön och ålder

Områden som berörs av trygghetsarbetet

Kön och Ålder

Mål

- Alla elever på skolan vet vad diskriminering och trakasserier gällande kön och ålder innebär.
- Sexualiserat språkbruk skall inte förekomma
- Personalen skall ha insikt inom området.
- Eleverna ska utvecklat sina kunskaper avseende jämställdhet och ska kunna ge exempel på jämställdhetsfrågor.
- Lärare och elevhemsföreståndare ska aktivt arbetat med att säkerställa en ålders- och könsneutral verksamhet såväl på elevhemmen som i undervisningen.
- Uppföljning sker i samband med möten med elevhemsrepresentanter, elevråd, lärarkollegium samt elevhemsföreståndare fortlöpande under året samt via enkät.

Aktivitet

Samtlig personal vid skolan ska aktivt arbeta för att synligöra och motverka begränsningar till följd av stereotypa könsroller. Eleverna ska arbetat med och diskuterat jämställdhetsfrågor samt ålders- och könsdiskriminering inom rättskunskaps- samt samhällskunskapsundervisningen. Undervisningen ska i enlighet med ämnesplanerna lägga fokus på att ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati och jämställdhet.

Personalen ska ges utbildning i genusperspektiv.

Ansvarig

- Lärarna samt elevhemsföreståndare ansvarar för att språkbruket lyfts vid samlingar.
- Lärarna i samhällskunskap samt rättskunskap ansvarar för att jämställdhetsfrågor lyfts i utbildningen.
- VD/rektor ansvarar för att utbildning av personalen genomförs samt att personalen arbetar aktivt med att motverka begränsningar till följd av stereotypa könsroller.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under året. Personalutbildning skall vara genomförd senast i december 2017.

5.4 Främja likabehandling oavsett sexuell läggning eller könsidentitet

Områden som berörs av trygghetsarbetet

Sexuell läggning och könsidentitet

Mål och uppföljning

- Personal och elever ska ha kunskap om och förståelse för olika sexuell läggning.
- Personalen ska ha kunskaper i hur man kan arbeta med och påverka normer kopplade till sexuell läggning.
- Personal och elever ska bibringas kunskap om och veta om vad könsidentitet och uttryck innebär.
- Uppföljning sker i samband med konferenser i maj samt november.

Aktivitet

Personalutbildning fullföljs och personalen håller sig uppdaterade avseende undervisningsfrågor som inkluderar olika sexuell läggning, könsidentitet samt normkritik. Utbildningen syftar till att utveckla förmågan hos all personal att arbeta på ett mer medvetet normkritiskt sätt.

Eleverna skall undervisas i och informeras om skillnader beträffande sexuell läggning samt könsidentitet under ordinarie undervisning. Ämnesplanerna bör utgöra en naturlig utgångspunkt för hur detta ska ske.

Ansvarig

Bitr. rektor ansvarar för utbildning av personalen. Undervisande lärare i ämnena biologi, samhällskunskap, historia, religion, idrott och hälsa ansvarar för att begreppen könsidentitet samt sexuell läggning tas med som en naturlig del i undervisningen. Begreppen skall implementeras i undervisningen då frågor som rör människors livsvillkor, relationer, sex, kropp och känslor diskuteras.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under året. Hur undervisande lärare arbetar med detta skall redovisas på konferens i november samt maj.

6. Kartläggningar i trygghetsarbetet

Kartläggningsmetoder

Vår kartläggning i trygghetsarbetet består av regelbundna enskilda samtal med elever via såväl lärarsamtal som samtal med elevhemsföreståndare. Syftet är att få information kring trivsel och stämningar på skola och elevhem. Dessutom genomförs diskussioner i elevgrupper, elevråd samt med tromannaråd vid en temadag en gång per år. Temadagen förläggs under kulturdagsveckan.

En gång om året genomförs en enkätundersökning som tar upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Skolsköterskan genomför hälsosamtal med alla elever i åk 1 samt övriga nya elever på skolan. I dessa samtal läggs särskild vikt vid trygghet och trivsel.

Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare har möjlighet att anonymt anmäla incidenter som kan vara diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Hur eleverna involveras i kartläggningen

Eleverna besvarar enkät samt går gruppvis igenom gällande trygghetsplan. Det sitter två elevrepresentanter i projektgruppen för trygghetsplanen. Minst var 4:e vecka genomför internchefen möten med tromannarådet där diskussion förs om klimatet på elevhemmet samt om de uppmärksammat någon form av kränkande behandling.

Hur personalen involveras i kartläggningen

Lärarna går igenom trygghetsplanen samt diskuterar trygghetsfrågor. Diskussioner på personalutbildningsdagar samt återkommande i lärarkollegium. Lärare samt elevhemsföreståndare har representation i projektgruppen för Trygghetsplanen.

7. Förebyggande åtgärder i trygghetsarbetet

Områden som berörs av åtgärden

Diskriminering och trakasserier enligt de sju diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling och sexuella trakasserier.

Mål och uppföljning

- Det skall inte förekomma kränkande behandling eller diskriminering/trakasserier på vår skola.
- Extra fokus kommer läggas på kränkande behandling samt diskriminering och trakasserier kopplat till kön, etnicitet samt sexuella trakasserier.
- Fortsatt uppföljning av vårt regelverk enligt diskrimineringsgrunderna.
- Uppföljning och utvärdering skall ske i slutet av höstterminen samt under vårterminen då vi tar upp dessa frågor i ny enkät och diskuterar resultatet av enkäterna i tvärgrupper på elevhemmen med elever, elevhemsföreståndare och undervisande lärare.
- Alla skall vara medvetna om att diskriminering, trakasserier och kränkningar är förbjudet enligt skollagen och diskrimineringslagen samt kan leda till skadestånd för skolan samt disciplinära åtgärder för elever och personal.

Åtgärd

- Språkbruk som uppfattas som kränkande eller trakasserande av etnisk eller sexuell natur skall särskilt uppmärksammas. Elever som använder detta skall omedelbart tillrättavisas samt uppföljning skall genomföras med samtal.
- Elever skall uppmanas att själva särskilt ge akt på och rapportera kränkningar och trakasserier av sexuell eller etnisk natur samt ges utbildning i vad sexuella trakasserier är.
- Personalen skall utbildas avseende kränkningar via sociala medier.

Ansvarig

- Verksamhetschef/ rektor ansvarar för att det genomförs utbildning avseende sexuella Trakasserier och kränkningar via sociala medier.
- All personal ansvarar personligen för att inte låta uttryck av etnisk eller sexuell natur passera utan åtgärd.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

- Utbildning avseende sexuella trakasserier skall genomföras under höstterminen.
- Personalen skall ha genomfört utbildning avseende kränkningar via sociala medier under läsåret.

8. Rutiner för akuta situationer

Policy

Det skall råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på vår skola och på våra elevhem.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Nära kontakt med elever i så väl skola som på elevhem. Stående punkt vid möten med lärarkollegiet, elevhemsföreståndare, elevråd och tromannaråd. Eleverna uppmanas att berätta om

de uppmärksammar då någon elev blir utsatt. Elever, personal och vårdnadshavare har dessutom möjlighet att göra både anonyma och signerade anmälningar via vårt incidentrapporteringssystem. Arbetschema och bemanning på skolans elevhem organiseras så att det återkommande finns personal nattetid på elevhemmen.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Både föräldrar och elever som vill anmäla en upplevd diskriminering, trakasseri eller kränkande behandling kan göra det till mentor eller elevhemsföreståndare.

Anmälan kan också göras till nedan nämnda personer;

VD/rektor Johan Harryson tfn 070-590 14 02

Internatchef Christopher Johrin tfn 070-573 10 56

Coach Ann-Sofi Rask tfn 072-141 31 36

Coach Sofie Engström tfn 072- 141 31 31

Kurator Ulrika Björklund tfn 070-545 54 05

Skolsköterska Katarina Dagsanth tfn 070- 573 03 17

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Lärare/Elevhemsföreståndare eller annan personal som får kännedom om att kränkande behandling eller trakasserier skett samlar in fakta och gör en enkel kartläggning av det inträffade samt informerar rektor.
2. Rektor utser personal som genomför samtal med alla berörda elever där det klarläggs vad som hänt samt att trakasserier/kränkande behandlingen omedelbart skall upphöra. Eleverna uppmanas även att berätta om det inträffade för sina vårdnadshavare. Utredande personal kontaktar de inblandade elevernas vårdnadshavare.
3. Utredande personal ansvarar för uppföljning senast efter en vecka.
4. Om problemet kvarstår kontaktas rektor som efter ytterligare samtal med berörda beslutar om åtgärd. Genom rektor sker rapport till huvudmannen (styrelsen).
5. Är det påkallat på grund av lagstiftning sker anmälan till ansvarig myndighet av rektor.
6. Elev som utsätter andra för trakasserier/kränkande behandling kan skiljas från utbildningen enligt reglerna i SkOLL.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Rektor utreder det inträffade. Skulle anmälan vara riktad mot rektor utreds ärendet av huvudmannen eller av denne utsedd.

Rutiner för dokumentation

Vid upptäckt/misstanke om trakasserier/kränkande behandling upprättas en rapport i skolans dokumenthanteringssystem. Rapporten överförs sedan till utredningsverktyget där utredande personal för journalanteckningar.

Rutiner för uppföljning

Förutom den uppföljning som sker i samband med rutiner för utredning genomförs genomgång av terminens alla ärenden i slutet av terminen. Syftet är att upptäcka mönster samt säkerställa att åtgärder har fått bestående verkan.

Ansvarsförhållanden

All personal har ansvar för att anmäla/rapportera till rektor. Rektor är ansvarig för att utredning genomförs samt rapportering till huvudman.

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Nedanstående exempel är hämtade från de som används av Diskrimineringsombudsmannen och Skolverket. Vi har valt att inte förändra dessa just nu. Lundsberg skola kommer dock att inom ramen för trygghetsarbetet enligt Trygghetsplanen att tillsammans med elever och personal vid skolan att utarbeta exempel som bättre speglar det som eventuellt kan förekomma vid Lundsbergs skola eller liknande internatskolor.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Facebook. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. (diskriminering)
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. (trakasserier på grund av kön)
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. (sexuella trakasserier)

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. (trakasserier)
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. (diskriminering)
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. (trakasserier)
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar

av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” (trakasserier)
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” (diskriminering och trakasserier)

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. (trakasserier)
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. (trakasserier)
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. (trakasserier)